

Međunarodni znanstveni skup

Dani Stjepana Babića

Program

Četvrtak, 28. rujna 2023.

16 sati, otvaranje skupa

Filozofski fakultet u Zagrebu, Ivana Lučića 3, Vijećnica

Pozdravne riječi

Davor Dukić, predsjednik Hrvatskoga filološkoga društva

Domagoj Tončinić, dekan Filozofskoga fakulteta u Zagrebu

Ranko Matasović, tajnik Razreda za filološke znanosti HAZU

Miro Gavran, predsjednik Matice hrvatske

Ante Žužul, Školska knjiga

Igor Čatić, Fakultet strojarstva i brodogradnje u Zagrebu

Pozvano predavanje

Mislav Ježić, Stjepan Babić u hrvatskome jezikoslovlju XX. stoljeća

Prva sjednica, prva skupina izlaganja, 17,00 – 19,00 Vijećnica

Predsjedavaju

Sanda Ham, Zrinka Jelaska, Dubravka Smajić

- 17,00 – 17,15 Ranko Matasović, Postoji li u hrvatskome glagolski prefiks *ko-*?
- 17,15 – 17,20 rasprava
- 17,20 – 17,35 Vice Šunjić, Stjepan Babić u prosudbi izvandomovinske jezikoslovne kroatistike
- 17,35 – 17,40 rasprava
- 17,40 – 17,55 Mile Mamić, Poj i pjev, pojati i pjevati, pojka i pjesma, pojac, pjesnik i pjevač
- 17,55 – 18,00 rasprava
- 18,00 – 18,15 Ante Žužul, Stjepan Babić – general hrvatskoga jezika
- 18,15 – 18,20 rasprava

- 18,20 – 18,35 Tomislava Bošnjak Botica, Babićev pogled
na morfološku sinonimiju
18,35 – 18,40 rasprava
18,40 – 18,55 Artur Bagdasarov, O izvanjezičnim čimbenicima
u hrvatskom jeziku (na primjeru suodnosa riječi *šport/sport*)
18,55 – 19,00 rasprava

**Prva sjednica, druga skupina izlaganja, 17,00 – 19,00, prostorija
A-223**

Predsjedavaju

Mario Grčević, Ljubica Josić, Tomislav Stojanov

- 17,00 – 17,15 Dunja Pavličević-Franić, Znanstvena izvrsnost
i didaktička umješnost u Gramatici hrvatskoga jezika
17,15 – 17,20 rasprava
17,20 – 17,35 Ivan Marković, O narodnoj epici u hrvatskoj gramatici
17,35 – 17,40 rasprava
17,40 – 17,55 Bernardina Petrović, Leksikografski rad Stjepana Babića
17,55 – 18,00 rasprava
18,00 – 18,15 Leopold Auburger, O kroatističkom načelu jezične
čistoće i o polemici oko purizma
18,15 – 18,20 rasprava
18,20 – 18,35 Lovre Jelaska, Kroatističko djelovanje Stjepana Babića
u drugoj Jugoslaviji
18,35 – 18,40 rasprava
18,40 – 18,55 Amir Kapetanović, Babićeva osvrtnja prema povijesti
hrvatskoga književnoga jezika
18,55 – 19,00 rasprava

19,00 Domjenak

Petak, 29. rujna 2023.

8,00 sati, polazak autobusom ispred Pošte u Branimirovoj

- 10,30 dolazak i smještaj u hotel Stupnički dvori (Vinogradska cesta 65, 35253 Brodski Stupnik)
11,00 polazak u Oriovac
11,15 dolazak u Oriovac (Općina Oriovac, Trg hrvatskoga preporoda 1)

Petak, 29. rujna 2023. u 11,30 sati, otvaranje skupa u Oriovcu, Općina Oriovac, Trg hrvatskoga preporoda 1

Pozdravne riječi

Antun Pavetić, načelnik Općine Oriovac
Ivan Trojan, Dekan Filozofskoga fakulteta u Osijeku
Danijel Marušić, župan Brodsko-posavske županije
Mirko Duspara, gradonačelnik Grada Slavonskoga Broda
Ivan Samardžić, rektor Sveučilišta u Slavonskom Brodu
Ivan Medved, predsjednik Matice hrvatske Slavonski Brod

Predsjedavaju

Irena Krumes, Jasna Šego, Maja Glušac

Druga sjednica 12,00 – 14,35

- 12,00 – 12,15 Mario Grčević, Prinos Stjepana Babića raspravi o postanku hrvatskoga književnoga/standardnoga jezika
12,15 – 12,30 Irena Krumes, 'Standardizacijska propitivanja' Stjepana Babića i odnos prema povijesti hrvatskoga književnoga jezika
12,30 – 12,45 Ljubica Josić, Stilistički prilozi Stjepana Babića u časopisu Jeziku

12,45 – 13,00 Anđela Frančić, Stjepan Babić o imenima

13,00 – 13,20 rasprava, stanka

Predsjedavaju

Tomislav Stojanov, Igor Marko Gligorić, Ana Mikić Čolić

13,20 – 13,35 Marijana Bašić, Morfološko preobilje u hrvatskome jeziku na primjeru imeničkih izvedenica na *-ar*

13,35 – 13,50 Igor Marko Gligorić, Konverzija – između vrste i službe riječi

13,50 – 14,05 Ana Mikić Čolić, O umanjenicama i uvećanicama u hrvatskom jeziku

14,05 – 14,20 Maja Glušac, Je li prijedlog *kod* agresivan?

14,20 – 14,35 rasprava, stanka

14,40 zajednički ručak

16,00 polazak autobusom u Stupničke dvore, odmor

17,45 povratak u Oriovac, razgledanje Oriovca uz stručno vodstvo

19,00 **Predstavljanje knjige Stjepana Babića Na Božjim putovima**
(Općina Oriovac, Trg hrvatskoga preporoda 1, Oriovac)

20,00 **Dodjela nagrade Stjepana Babića**

20,30 zajednička svečana večera

Povratak u Stupničke dvore, noćenje

Subota, 30. rujna 2023.

9,00 odjava iz hotela, polazak u Oriovac, Općina Oriovac,
Trg hrvatskoga preporoda 1

Treća sjednica 9,30 – 13,25

Predsjedavaju

Dunja Pavličević Franić, Marijana Bašić, Vlatka Štimac Ljubas

- 9,30 – 9,45 Zrinka Jelaska, Prevođenje kao stvaralaštvo, nemar ili podmetanje – Isusov lik u različitim hrvatskim prijevodima
- 9,45 – 10,00 Jasna Šego, Razmišljanja o Bogu i patnji – uporišta Babićeve duhovne autobiografije
- 10,00 – 10,15 Vlatka Štimac Ljubas, Egzonimi – na putu prema e-leksikografiji
- 10,15 – 10,30 Tomislav Stojanov, Stajališta i vjerovanja govornika hrvatskoga jezika o vlastitom jeziku i aktualnim sociolingvističkim pitanjima
- 10,30 – 10,50 rasprava, stanka

Predsjedavaju

Bernardina Petrović, Vice Šunjić, Anđela Frančić

- 11,50 – 12,05 Dubravka Smajić, Zašto je akademik Stjepan Babić jedan od najvećih hrvatskih jezikoslovaca
- 12,05 – 12,20 Sanda Ham, Uloga Stjepana Babića i časopisa Jezika u promicanju hrvatskih novotvorenica – zamjena za anglizme

- 12,20 – 12,35 Igor Ivašković, Odnos prema novotvorenicama u hrvatskom jeziku u Sloveniji – uzroci i posljedice
- 12,35 – 12,50 Tena Babić Sesar, Tvorba etnika u slavonskom dijalektu danas
- 12,50 – 13,05 Nataša Bašić, Odrazi državne jezične politike na razvitak hrvatskoga jezika i jezikoslovlja 2000. – 2023.
- 13,05 – 13,25 rasprava

13,25 Završetak radnoga dijela skupa

- 13,30 polazak u Slavonski Brod
- 14,00 – 14,45 posjet Kući Brlić
- 14,45 zajednički ručak
- 17,00 polazak u Zagreb

Predviđeno je vrijeme za pojedino izlaganje 15 minuta i molimo sudionike da se toga vremena pridržavaju.

Program se u Oriovcu odvija u dvorani Općine Oriovac, Trg hrvatskoga preporoda 1. Dvorana je potpuno tehnički opremljena.

Za sve je sudionike Skupa organizator osigurao prijevoz i smještaj.

Smještaj je u hotelu Stupnički dvori, Vinogradska cesta 65, 35253 Brodski Stupnik <https://stupnicki-dvori.hr/>

Organizatori

Općina Oriovac i Hrvatsko filološko društvo – Časopis Jezik

Pokrovitelj

Razred za filološke znanosti HAZU

Suorganizatori (donatori i sponozori)

Filozofski fakultet u Osijeku

Filozofski fakultet u Zagrebu

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Matica hrvatska u Zagrebu

Matica hrvatska u Slavonskom Brodu

Školska knjiga u Zagrebu

Brodsko-posavska županija

Grad Slavonski Brod

Vijeće Danâ Stjepana Babića

Predsjednica

Sanda Ham

Članovi

Mario Grčević

Nataša Bašić

Dubravka Smajić

Ljubica Josić

Zrinka Jelaska

Irena Krumes

Međunarodni znanstveni skup

Dani Stjepana Babića

Knjižica sažetaka

Međunarodni znanstven skup
Dani Stjepana Babića

pod pokroviteljstvom
Razreda za filološke znanosti HAZU

Zagreb – Oriovac
28. – 30. rujna 2023.

Knjižica sažetaka

Hrvatsko filološko društvo
Zagreb, 2023.

Izdavač

Hrvatsko filološko društvo, Zagreb

Za izdavača

Davor Dukić

Urednica

Dubravka Smajić

Korektorica

Željka Jaklinović-Fressl

Tehnički urednik

Srećko Sertić, Seniko studio d.o.o., Zagreb

Tisak

Grafika d.o.o., Osijek

Naklada

80 primjeraka

ISBN 978-953-296-197-3

Kazalo

Sanda Ham

Uvodna riječ	7
---------------------------	---

Sažetci

Leopold Auburger

O kroatističkom načelu jezične čistoće i o polemici oko purizma	9
--	---

Tena Babić Sesar

Tvorba etnika u slavonskom dijalektu danas	11
---	----

Artur Bagdasarov

O izvanjezičnim čimbenicima u hrvatskom jeziku (na primjeru suodnosa riječi <i>šport/sport</i>)	12
--	----

Marijana Bašić

Morfološko preobilje u hrvatskome jeziku na primjeru imeničkih izvedenica na <i>-ar</i>	13
--	----

Nataša Bašić

Odrzi državne jezične politike na razvitak hrvatskoga jezika i jezikoslovlja 2000. – 2023.	14
---	----

Tomislava Bošnjak Botica

Babićev pogled na morfološku sinonimiju	15
--	----

Anđela Frančić

Stjepan Babić o imenima	16
--------------------------------------	----

Igor Marko Gligorić

Konverzija – između vrste i službe riječi	17
--	----

Maja Glušac

Je li prijedlog <i>kod</i> agresivan?	18
--	----

Mario Grčević

- Prinos Stjepana Babića raspravi
o postanku hrvatskoga književnoga/standardnoga jezika 19**

Sanda Ham

- Uloga Stjepana Babića i časopisa Jezika
u promicanju hrvatskih novotvorenica – zamjena za anglizme 20**

Igor Ivašković

- Odnos prema novotvorenicama u hrvatskom jeziku u Sloveniji
– uzroci i posljedice 21**

Lovre Jelaska

- Kroatističko djelovanje Stjepana Babića u drugoj Jugoslaviji 22**

Zrinka Jelaska

- Prevođenje kao stvaralaštvo, nemar ili podmetanje
– Isusov lik u različitim hrvatskim prijevodima 23**

Mislav Ježić

- Stjepan Babić u hrvatskome jezikoslovlju XX. stoljeća 24**

Ljubica Josić

- Stilistički prilozi Stjepana Babića u časopisu Jeziku 25**

Amir Kapetanović

- Babićeva osvrtnja prema povijesti hrvatskoga književnoga jezika 26**

August Kovačec

- Stjepan Babić i Zagrebački lingvistički krug 27**

Irena Krumes

- ‘Standardizacijska propitivanja’ Stjepana Babića
i odnos prema povijesti hrvatskoga književnoga jezika 28**

Mile Mamić

- Poj i pjev, pojati i pjevati, pojka i pjesma, pojac, pjesnik i pjevač 29**

Ivan Marković

- O narodnoj epici u hrvatskoj gramatici 30**

<i>Ranko Matasović</i>	
Postoji li u hrvatskome glagolski prefiks <i>ko-</i>?	31
<i>Ana Mikić Čolić</i>	
O umanjenicama i uvećanicama u hrvatskom jeziku	32
<i>Dunja Pavličević-Franić</i>	
Znanstvena izvrsnost i didaktička umješnost u Gramatici hrvatskoga jezika	33
<i>Bernardina Petrović</i>	
Leksikografski rad Stjepana Babića	34
<i>Dubravka Smajić</i>	
Zašto je akademik Stjepan Babić jedan od najvećih hrvatskih jezikoslovaca	35
<i>Tomislav Stojanov</i>	
Stajališta i vjerovanja govornika hrvatskoga jezika o vlastitom jeziku i aktualnim sociolingvističkim pitanjima	36
<i>Jasna Šego</i>	
Razmišljanja o Bogu i patnji – uporišta Babićeve duhovne autobiografije	37
<i>Vlatka Štimac Ljubas</i>	
Egzonimi – na putu prema e-leksikografiji	38
<i>Vice Šunjić</i>	
Stjepan Babić u prosudbi izvandomovinske jezikoslovne kroatistike	39
<i>Ante Žužul</i>	
Stjepan Babić – general hrvatskoga jezika	40
Nagrada Stjepana Babića	41
<i>Zrinka Jelaska</i>	
Obrazloženje nagrade	41

Uvodna riječ

Akademik Stjepan Babić napustio nas je prije dvije godine. Oprostili smo se od njega, ali ga ne zaboravljamo.

Nastojimo ovim Skupom djelo Stjepana Babića održati što življim u sjećanju njegovih prijatelja i suradnika. Mlađima, onima koji ga nisu osobno poznavali, koji nisu uz njega stasali, koji nemaju vlastitih uspomena na njega, otvaramo vrata njegova svijeta – za znanstvenu, ljudsku i hrvatsku dobrobit.

Da je dobrobit od Babićeva života i djela doista velika i mnogostruka, kaže i odaziv ovom Skupu. Svaka institucija, a mnoge su, ugledne i znamenite, kojoj smo se obratili pozivom za suorganizacijom, bezuvjetno nam se odazvala. Pozive za sudjelovanjem slali smo jezikoslovcima kojima je Stjepan Babić znanstveno i svjetonazorski blizak. I tu je odaziv potpun.

Skup započinjemo na Filozofskom fakultetu u Zagrebu gdje je Stjepan Babić od 1955. pa do mirovine bio profesorom, nastavljamo u Oriovcu gdje je 1925. rođen i proveo svoje mlade godine školovanja i odrastanja, gdje ga zovu *naš Štefo*.

Nadamo se o stogodišnjici njegova rođenja 2025. nastaviti gdje ove godine stanemo i sastati se ponovno.

U ime Vijeća Danâ Stjepana Babića
Sanda Ham

Sažetci

dr. sc. Leopold Auburger, jezikoslovac u miru

Zaklada za znanost i politiku, Berlin

auburger@cablemail.de

O kroatističkom načelu jezične čistoće i o polemici oko purizma

Pitanje je o čistoći i normiranosti hrvatskoga jezika uvijek aktualno, i to ne samo u filološkim raspravama nego također u jezičnopolitičkoj polemici. Pokojni je akademik Stjepan Babić posvetio tim pitanjima, stručno-filološkim, ali i jezičnopolitičkim, znatan dio svoje filološke energije. Pojam je „jezične čistoće“ u svojem leksikonu Jezik općenito odredio kao podudarnost s jezičnim normama.

Razlog je toj aktualnosti s jedne strane bitna za Hrvate i hrvatsku jezičnu zajednicu „težnja za jezičnom čistoćom“ (Zlatko Vince; Stjepan Babić). Drugi je razlog postojana ugroženost autentičnoga oblika hrvatskoga jezika, njegove normativno valjane, javne uporabe, pa i nesmetanoga postojanja u raznolikim jezičnim dodirima i izvana naloženim komunikacijskim uvjetima. Posljedicom toga, hrvatska se filologija mora nadalje baviti dotičnim temama i s pogleda „unutarnje lingvistike“ i s pogleda „vanjske lingvistike“, da se rabi Saussureovo nazivlje, znači samim jezičnim činjenicama, ali i izvanjezičnim, povijesno-društvenim, političkim čimbenicima i zbivanjima. Informatički se taj rad može tumačiti kao rad protiv jezične entropije, tj. kao negentropijski rad protiv utjecaja na hrvatski jezik koji bi ga normativno izobličili i razvodnili.

Budući da je Stjepan Babić sa svojim zanimanjem za sustavnost i normiranost hrvatskoga književnog jezika do znatne mjere nastavio Saussureov strukturalistički pravac, kratko se prikazuje Saussureovo tročlano nazivlje „langage, langue, parole“ i odnos Babićeva poimanja književnoga jezika prema pojmovima „langage“ i „langue“.

Hrvatski je jezik kao zasebni jezik za pojedinačnu osobu i cijelu jezičnu zajednicu identifikacijski konstitutivan, jer po Sandi Ham „po jeziku se po-

vezuju i prepoznaju Hrvati“, i predstavlja objektivno pravno dobro posebne vrste. Kao takav je hrvatski jezik, međutim, s različitih strana i osporavan, a kroatistički rad može poprimati i oblik javne polemike u smislu vanjskojezi-koslovne rasprave o jezičnopolitičkom djelovanju državnih vlasti i utjecajnih nedržavnih društvenopolitičkih činitelja. Za tu se zbilju daju zorni primjeri.

Pitanje se o čistoći hrvatskoga jezika postavlja i na znatno drugi način nego u smislu kroatističkoga načela jezične čistoće, naime kao polemičko pitanje o purizmu u smislu pretjeranoga čistunstva. Pri tome je u određenim jezičnopolitičkim raspravama riječ purizam puka protuhrvatska polemična naljepnica. Jedan je važan rezultat članka Igora Ivaškovića Pogledi na pojavu purizma u hrvatskom kontekstu (Jezik, god. 69., br. 4., str. 134. – 151.) da se riječ purizam kao stalna protuhrvatska naljepnica rabi jednostrano, tj. da se ne rabi isto tako neka protunaljepnica koja bi bila „odgovor“ na naljepnicu purizam.

U navedenom se članku s pravom smatra da je državna jezična politika obiju Jugoslavija bila politika „takožvanoga protupurizma“, koji je „postupno čistio određene kroatizme iz planiranoga jedinstvenoga jezika“ uz „puristično mijenjanje jezika u korist srpskoga odnosno srpsko-hrvatskoga jezika“. Rečeni se „protupurizam“ tumači kao „puristički odgovor“ na tobožnji „purizam“ Hrvatâ za obiju Jugoslavija, znači da se tu ne radi o „antipurizmu“ kao su-protavljanju svakomu „čišćenju tuđica iz nekoga jezika“. Istina je međutim da je za obiju Jugoslavija na djelu bio siloviti serbokroatizam, i to politički sasvim otvoreno.

Tena Babić Sesar, prof.

Osijek

tebabic@gmail.com

Tvorba etnika u slavonskom dijalektu danas

Godine 1976. akademik Stjepan Babić objavio je članak Tvorba etnika u dijalektima i u hrvatskom književnom jeziku u kojem je – nakon uvodnoga dijela u kojem je pojasnio što je to uopće etnik, tko je dotad obradio etnike kao cjelinu u hrvatskom književnom jeziku, kojom se građom poslužio pri oblikovanju toga rada – detaljno naveo obilježja u tvorbi etnika za muške osobe u hrvatskom jeziku (načini tvorbe, popis sufiksa, posebnosti i dr.). Manji dio toga rada posvećen je tvorbi ženskih etnika u hrvatskom jeziku pri kojoj se polazi od tvorbenoga značenja, dakle od etnika za mušku osobu, no i taj dio sadrži popis sufiksa i posebnosti.

Polazeći od navedenoga djela S. Babića, u ovom će se radu prikazati najvažnija obilježja u tvorbi etnika u govorima slavonskoga dijalekta, uključujući sva tri poddijalekta (posavski, podravski i baranjski), i to na temelju dosad objavljene relevantne građe (primjerice Ivšić, 1997.; Hamm, 1949.; Šojat i Finka, 1973., 1975.; Sekereš, 1976., 1977.; Kolenić, 1997.; Matešić, 1963.), kao i na temelju vlastitih terenskih istraživanja. Ukazat će se i na mjesne etnike u govorima slavonskoga dijalekta tvorene sufiksima koji nisu plodni u hrvatskom književnom jeziku u tvorbi etnika. Tvorba riječi često se (uz sintaktičku razinu), prema riječima S. Vulić (2006.), zaobilazi u dijalektološkim raspravama pa će se u ovom radu uputiti i na one mjesne govore slavonskoga dijalekta koji su opisani, no u kojima ta gramatička sastavnica nije uključena.

Artur Bagdasarov, sveučilišni profesor u miru

Moskva

a_bagdasarov@mail.ru

O izvanjezičnim čimbenicima u hrvatskom jeziku

(na primjeru suodnosa riječi *šport/sport*)

Članak je posvećen izvanjezičnim čimbenicima koji utječu katkad na normiranje hrvatskoga književnoga standardnoga jezika. Kao primjer je takva utjecaja uzet suodnos lika riječi *šport/sport* u imenima ministarstva i normativnim priručnicima hrvatskoga jezika. Oba su lika ravnopravna s razlikama u porabnoj čestoći. Ako dvije riječi kao inačice ili istoznačnice supostoje na jednoj sinkronijskoj i stilskoj razini u standardnom književnom jeziku, tada su one ravnopravne, nema tzv. prihvatljivih ili neprihvatljivih. Norma je zaista odabir između inačica, a tek kada normativist ne može u jezičnom trenutku u kojem norma danas funkcionira ‘odbaciti’ i kodificirati jednu od inačica, onda inačice priznaje kao privremene istovrijednice dok ne dođe vrijeme za novo normativno vrjedovanje. Porabnik (korisnik) samostalno bira jednu od postojećih normativnih inačica i dosljedno ju rabi u svojem tekstu prema vlastitomu nahođenju i stilu standardnoga književnoga jezika. Lektori tijekom lekture moraju poštivati autorov izbor. U razmjerno kratkom vremenu iste se inačice ne mogu sad ukidati, sad ponovno vraćati, propisivati ili brisati, polazeći od trenutačne jezične situacije i jezične politike. Pisanje stranih, i ne samo stranih riječi pripada ili mora pripadati jezikoslovnoj struci i samo struci, a ne trenutačnoj politici.

doc. dr. sc. Marijana Bašić

Sveučilište u Zadru

marijana.basic.zd@gmail.com mabasic@unizd.hr

Morfološko preobilje u hrvatskome jeziku na primjeru imeničkih izvedenica na -ar

U jeziku se unatoč načelu ekonomičnosti i učinku blokiranja (engl. *blocking effect*) bilježi više istoznačnih gramatičkih oblika jedne riječi. Supostojanje takvih oblika naziva se morfološkom sinonimijom, dubletizmom ili preobiljem (engl. *overabundance*). U hrvatskome je jeziku preobilje, među ostalim, zastupljeno i pri sklonidbi imenica. Fonološka je uvjetovanost (prije-glas) primjerice rezultirala supostojanjem dvaju alomorfa u instrumentalu jednine, ali ta se alternacija nerijetko proširuje i na nenepčane osnove. Osim toga, fonem *r* nekada je bio nepčani u nekim riječima pa imenice na *-ar* osim uobičajenoga nastavka *-om* u instrumentalu jednine mogu imati i nastavak *-em* (Babić i sur., 1991.: 507.). U ovome se radu raščlanjuju dubletni oblici imenica izvedenih sufiksom *-ar*. U hrvatskome je jeziku 11 takvih sufikasa: *-ār*, *-jār*, *-čār*, *-ćār*, *-ičār*, *-iònār*, *-jānčār*, *-lār*, *-ničār*, *-tār*, *-ušār*, od kojih su samo dva, *-ar* i *-jar*, plodna, a ostali su slabo plodni ili neplodni (Babić 2002.: 122.). S obzirom na to da korpusi pružaju uvid u stvarnu jezičnu uporabu, kao izvor poslužiti će elektronički korpusi hrvatskoga jezika Hrvatska jezična riznica i hrWaC. Iz njih će se izdvojiti najčestotniji primjeri imenica na *-ar*, njihove instrumentalne inačice te posvojni pridjevi izvedeni od tih imenica. Pomoću omjera frekvencija utvrdit će se položaj posvjedočenih konkurentnih oblika imenica u instrumentalu i vokativu te konkurentnih oblika posvojnih pridjeva (jednakovrijedni oblici, većinski i manjinski oblici, neobilježeni i obilježeni oblici, dominantni i izolirani oblici). Rezultati istraživanja pridonijet će istraživanju pojave preobilja u flektivnoj morfologiji, a mogu poslužiti i neizvornim govornicima hrvatskoga jezika pri odabiru inačice koja prevladava u uporabi.

Nataša Bašić, viša leksikologinja u miru

Zagreb

natbasic303@gmail.com

Odrizi državne jezične politike na razvitak hrvatskoga jezika i jezikoslovlja 2000. – 2023.

U članku se raspravlja o raskoraku državne jezične politike između zapadnobalkanskoga integralizma i hrvatskoga suverenizma raščlambom dostupnih dokumenata i novinskih članaka.

Problematiziraju se posljedice ukidanja Vijeća za normu i nepostojanje zakona o hrvatskom jeziku kojim bi se zaštitilo pravo većinskoga hrvatskoga naroda na nesmetan razvitak i javnu službenu uporabu hrvatskoga jezika.

Osvrće se na manipuliranje popisima pučanstva i udjelima nacionalnih manjina u pojedinim općinama da bi se ostvarila manjinska jezična i pismovna prava.

Na kraju se upozorava na više protuustavnih postupaka pri sklapanju međunarodnih ugovora o pristupanju Republike Hrvatske međunarodnim organizacijama.

Tomislava Bošnjak Botica, viša znanstvena suradnica

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb

tbosnjak@ihj.hr

Babićev pogled na morfološku sinonimiju

Sinonimija se, kao jedan vid neproporcionalnosti između izraza i sadržaja, u jeziku može ostvariti na različitim razinama i u različitu opsegu. Postojanje više izraza za ostvarenje jednoga značenja izaziva nepodudarne stavove jezičnih stručnjaka, pogotovo kad je posrijedi jezično normiranje, što katkada uzrokuje nesigurnost u jezičnom izboru među govornicima.

U ovom će se izlaganju govoriti o sinonimiji u hrvatskoj morfologiji, odnosno o postojanju dvaju ili više oblika kojima se može izraziti jedno gramatičko značenje, odnosno jedna gramatička funkcija.

Prikazat će se mjesta u fleksijskom i derivacijskom sustavu hrvatskoga jezika na kojima se pojavljuju sinonimni oblici/leksemi, kao što je to npr. u genitivu množine imenica ženskoga roda e-sklonidbe sa suglasničkim skupom na kraju osnove (sorta/sorta/sorti), u komparativu nekih pridjeva i priloga (duži/dulji), tvorbi uvećanica (kućerina/kućetina) itd. Na osnovi uvida u gramatičke priručnike i druge radove Stjepana Babića prikazat će se njegov stav prema spomenutoj pojavi, odnosno vidjeti kojim je oblicima davao prednost (ako jest) i na temelju kojih kriterija.

prof. dr. sc. u trajnom izboru Anđela Frančić

Filozofski fakultet u Zagrebu

afrancic@unizg.ffzg.hr

Stjepan Babić o imenima

Imena su neizostavnom sastavnicom leksičkoga fonda hrvatskoga standardnoga jezika, ali se po mnogočemu razlikuju od ostaloga, neimenskoga, leksika. Ona su jezični znakovi *sui generis*: nisu apelativi iako nerijetko od njih nastaju (npr. osobno ime Maslina), nisu dijalektizmi iako im je dijalektna značajka prepoznatljivom odrednicom (npr. oronim Medvednica), nisu tuđice iako kadšto sadržavaju tuđojezične elemente (npr. prezime Weber), nisu arhaizmi iako riječ od koje su nastala više nije sastavnicom suvremenoga leksičkoga fonda (npr. ojkonim Dubrava)...

U svojemü ćemo se izlaganju osvrnuti na brojne radove Stjepana Babića u kojima autor tematizira imena. Osobitu pozornost posvetit ćemo Babićevoj zasluzi za uvođenje nepostojanoga *e* u gramatičku normu hrvatskoga standardnoga jezika. Polazeći od imena kojima se oprimjeruje nepostojano *e*, dopunit ćemo popis imenskih kategorija u kojima se ono pojavljuje.

doc. dr. sc. Igor Marko Gligorić

Filozofski fakultet u Zagrebu

imgligoric@yahoo.com

Konverzija – između vrste i službe riječi

U radu se razmatra konverzija ili preobrazba kao načelno prihvaćen način nastanka riječi te se smješta u kontekst (moguće) razlike između morfologije (oblikoslovlja u užemu smislu) i derivatologije, tvorbe riječi, posebice s obzirom na izvođenje i slaganje kao dominantno prepoznate tvorbene načine. Razlažući kroatistička, slavistička i (opće)lingvistička određenja konverzije i njoj sličnih postupaka, pojava, pokušat će se dati kratak pregled promišljanja o preoblici u derivacijskome smislu. Konverziju će se nadalje oprimjeriti i recentnim oblikovanjima – dakle recentnim jezičnim, leksičkim jedinicama – koja bi se tradicijski razumijevala kao rezultati preoblake kao tvorbenoga načina. Sintaktičkim (mikro)kontekstualiziranjem takvih jezičnih jedinica promotrit će se konverzija kao jezična pojava na razmeđu službe riječi i vrste riječi. Usto će se raščlaniti i leksikografske implikacije prepoznavanja rezultata konverzije s obzirom na prevladavajuće razumijevanje te pojave. Prepoznat će se članovi koje vrste riječi češće nastaju tradicijski mišljenom konverzijom, a koje rjeđe, te će se ponuditi dijelom drukčije tumačenje preoblake iz morfosintaktičke, leksikološke i leksikografske perspektive. Pritom će se uzeti u obzir koje posljedice na značenje, time i razumijevanje, jezičnih (leksičkih) jedinica ima njihova sintaktička služba.

izv. prof. dr. sc. Maja Glušac
Filozofski fakultet u Osijeku
mglusac@ffos.hr

Je li prijedlog *kod* agresivan?

U hrvatskoj se normativistici obilježjem *agresivnosti* opisuje više prijedloga, a jedan je od njih i prijedlog *kod*. U radu se stoga propituje uporaba prijedloga *kod* koji se u normativnim opisima proskribira u pojedinim kontekstima, a unatoč tomu takva se uporaba i dalje izrazito učestalo potvrđuje. Prijedložni izrazi s prijedlogom *kod* opisuju se u odnosu na značenje, sintaktička obilježja, uporabu u različitim funkcionalnim stilovima i normativna određenja od sredine 19. stoljeća do danas. Osobita se pozornost pridaje proskribiranim značenjima izraza *kod* + G – u značenju cilja uz glagole kretanja (npr. *ići kod brata*), vremenskom značenju (npr. *kod primanja lopte*) i posvojnem značenju (npr. *običaji kod Hrvata*). Analizom normativnih opisa radom pokušava se odgovoriti na pitanja postoje li razlozi za promjenu normativnih određenja te može li izrazito velika učestalost uporabe biti (jedini) kriterij za normativnu prihvatljivost.

prof. dr. sc. Mario Grčević
Fakultet hrvatskih studija u Zagrebu
mgrcevic@hrstud.hr

Prinos Stjepana Babića raspravi o postanku hrvatskoga književnoga/standardnoga jezika

Stjepan Babić bavi se u više svojih radova pitanjem od kada postoji suvremeni hrvatski književni jezik. Riječ je o temi koju je u slavistici 50-ih godina na zasadama Praške lingvističke škole u odnosu na ruski književni jezik otvorio i popularizirao Aleksander Vasiljevič Isačenko. U hrvatskom jezikoslovlju i u odnosu na hrvatski standardni jezik otvorio ju je Dalibor Brozović 60-ih godina, a važan prilog dao joj je Radoslav Katičić 70-ih godina. U predavanju će se pokazati na koji je način Stjepan Babić sagledavao postanak hrvatskoga književnoga jezika.

prof. dr. sc. u trajnom izboru Sanda Ham
Filozofski fakultet u Osijeku
sanda.ham@gmail.com

**Uloga Stjepana Babića i časopisa Jezika
u promicanju hrvatskih novotvorenica
– zamjena za anglizme**

U radu se opisuje odnos Stjepana Babića prema nepotrebnim tuđicama u hrvatskom jeziku i u svezi s tim pokretanje natječaja za najbolju novu riječ. Budući da je S. Babić godinama bio glavni urednik časopisa Jezika, djelovao je u Jeziku i kroz Jezik potičući hrvatske novotvorbe kojima bi se zamijenili nepotrebni anglizmi. U radu se opisuju Jezikovi radovi u tom smjeru koje je ili napisao S. Babić ili potaknuo svojim uredničkim djelovanjem, popisuju se novotvorenice koje su tako kroz Jezik i zaslugom Stjepana Babića ušle u široku upotrebu.

izv. prof. dr. sc. Igor Ivašković
Ekonomski fakultet u Ljubljani
Fakultet za organizacijske studije u Novom Mestu
igor.ivaskovic@gmail.com

Odnos prema novotvorenicama u hrvatskom jeziku u Sloveniji – uzroci i posljedice

U radu se analizira slovenski odnos prema novotvorenicama u hrvatskom jeziku. Autor najprije prikazuje prenošenje vijesti o hrvatskim novotvorenicama od strane najutjecajnijih slovenskih medija te ih segmentira u tri kategorije: pozitivni, neutralni i negativni stavovi. Prema istom su kriteriju razvrstani i komentari koji se još uvijek mogu pročitati kod onih vijesti internetskih medija koji dopuštaju komentiranje. U trećem se dijelu prikazuju rezultati ankete provedene među slovenskom mlađom populacijom, ponajprije među slovenskim studentima, o njihovoj upoznatosti s hrvatskim novotvorenicama i stavovima o novotvorenicama u hrvatskom i slovenskom jeziku, dok je zadnji dio rada namijenjen promišljanju autora o uzrocima i posljedicama postojećeg stanja.

Lovre Jelaska, mag. educ. kroat. et mag. educ. hist.

Zantium travel d.o.o. Zagreb

lovre.jelaska@gmail.com

Kroatističko djelovanje Stjepana Babića u drugoj Jugoslaviji

Stjepan je Babić živio, obrazovao se i djelovao u Hrvatskoj, ali je ona od njegova rođenja pripadala različitim državama od kojih je većina mijenjala naziv: od 1921. Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca (Kraljevina SHS), od 1929. Kraljevina Jugoslavija (KJ), od 1941. Nezavisna država Hrvatska (NDH), tijekom 1945. Demokratska Federativna Jugoslavija (DFJ), od 1945. Federativna Narodna Republika Jugoslavija (FNRJ), od 1963. Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija (SFRJ), a od 1991. u Republici Hrvatskoj (RH). Bitna je obrazovna postignuća postigao u drugoj jugoslavenskoj državi s dva naziva: maturirao je i diplomirao u FNRJ, doktorirao u SFRJ.

Iako je često spominjano da je Stjepan Babić bio veliki borac za hrvatski jezik, slabije je istraženo u kakvim je okolnostima vodio tu borbu i kako je to točno činio. U ovomu će se radu govoriti o njegovu kroatističkomu djelovanju još od studentskoga doba do ostvarenja njegova sna o samostalnoj hrvatskoj državi kojoj su pripadala hrvatska mjesta gdje se obrazovao i djelovao. Pokazat će se kako se u komunističko doba hrvatskoga jezika borio za svoj jezik i kritikama tuđih gramatika, i polemikama s drugim jezikoslovcima i književnicima, i obranama od optužaba za političko djelovanje, a među ostalim i pisanjem za čitanje među redovima. Radom se želi doprinijeti slici zauzetoga jezikoslovca koji se bavio previranjima u vezi s hrvatskim jezikom na temelju nekih poznatih i manje poznatih izvora, poglavito iz dnevnika i razgovora s osobama koje su ga osobno poznavale.

prof. dr. sc. u trajnom izboru Zrinka Jelaska

Filozofski fakultet u Zagrebu

zjelaska@ffzg.unizg.hr

Prevođenje kao stvaralaštvo, nemar ili podmetanje – Isusov lik u različitim hrvatskim prijevodima

U izazovima prevoditeljskoga posla prevoditelji nužno svojim odabirima riječi nanova stvaraju tekst koji više ili manje odgovara tekstu izvornika. Međutim, katkada uslijed nemara, neznanja jezika na koji se prevodi ili sadržaja izvornika, a možda i namjerno prevoditelji na temelju istoga izvornoga teksta oblikuju likove vrlo različitih osobina, ponašanja ili međusobnih odnosa. U ovom se radu na izabranim tekstovima pokazuje kako različiti hrvatski prijevodi drugačije prikazuju Isusova svojstva i njegov odnos prema drugim likovima. Tako Isusa neki prevoditelji pokazuju kao osobu sućutnu prema ocu djeteta na samrti, kao nekoga tko je neosjetljiv prema njegovoj boli ili pak nekoga tko tomu ocu podilazi. Ili pak razlike u odabranim riječima čine učenike nakon Isusova hranjenja pet tisuća ljudi posve poslušnima ili usklađenima s Učiteljevim željama, manje poslušnima ili toliko neposlušnima da ih je Isus morao natjerati ili prisiliti da uđu u lađu. Kako je većina hrvatskih govornika slušala ili čitala biblijske tekstove samo u prijevodu, posljedice su navedenih razlika vrlo ozbiljne. Takvi primjeri pokazuju koliko je bitno izvornim govornicima poznavati hrvatski književni jezik ne samo sa stajališta proizvođača, nego i primatelja.

Mislav Ježić, professor emeritus; član HAZU

Sveučilište u Zagrebu

HAZU

jezic.mislav@gmail.com

Stjepan Babić u hrvatskome jezikoslovlju XX. stoljeća

Stjepan Babić postao je po cjeloživotnoj borbi za hrvatski jezik, a i polemikama koje je vodio, možda u široj javnosti najprisutniji i najpoznatiji hrvatski jezikoslovac u drugoj polovici XX. stoljeća, a po vrsti temeljnih priručnika koje je pisao, pravopisa i gramatika, i njihovih ponovljenih ili dorađenih izdanja, te po broju znanstvenih i stručnih radova i jezikoslovnih savjeta, najizdavaniji i najplodniji naš jezikoslovac. Sve ga je to učinilo istaknutim javnim djelatnikom. No on je uz to bio i izvrstan i temeljit znanstvenik. Slavniji je postao po pravopisima jer su bili osporavani i zabranjivani, ali je znanstveno još znatno zaslužniji po gramatičkim djelima. Bavio se je različitim područjima, ali je najveće prinose u više navrata davao u području tvorbe riječi, a njih je okrunila njegova velika sinteza *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. Jasno je osjećao da je tvorba riječi za jezike u kojima je živa, kao što je hrvatski, najznatnija „tvornica“ imena i nazivaka za sve nove pojave i pojmove što ih velikom silinom donose mijene i napredak suvremene civilizacije te da je ona stoga najbitniji znak života, istovremenoga praćenja međunarodnoga napretka i očuvanja nacionalnoga identiteta, i time zalag budućnosti hrvatskoga jezika. Bilo bi bitno da to shvaćanje naslijede i mlađi naraštaji naših jezikoslovaca.

izv. prof. dr. sc. u naslovnom izboru Ljubica Josić

Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“

Zagreb

ljubica.josic@gmail.com

Stilistički prilozi Stjepana Babića u časopisu Jeziku

Iako su temeljna područja znanstvene djelatnosti Stjepana Babića gramatika hrvatskoga jezika, napose tvorba riječi, morfologija i sintaksa, te standardologija, osobito njezini pravopisni aspekti, u više se ogranaka svojega opusa zanimao za teme vezane uz književnost, pišući raspre o jeziku hrvatskih književnika, priređujući djela slavonskih pisaca XIX. stoljeća te se, objavivši dva prozna djela početkom 2000-ih, okušao i u književnoumjetničkome stilu. U vezi s tim, nedovoljno je naglašeno da se akademik Babić bavio problematikom iz područja stilistike, posvećujući joj više članaka u časopisima i zbornicima, zbog čega su onkraj dosadašnjih analiza njegovih jezikoslovnih prinosa ostala sustavnija propitivanja onih ostvarenih u stilistici. Kako je, uz nekoliko tekstova u zbornicima, pretežito riječ o prilozima objavljenima u časopisu Jeziku od druge polovice 1950-ih do prve polovice 1990-ih, u radu se raščlanjuju autorove tematski raznovrsne stilističke bibliografske jedinice iz toga časopisnoga korpusa. Cilj je rada propitati ih s metodološkoga i terminološkoga aspekta, kontekstualizirajući ih u obzorje hrvatske stilističke misli druge polovice XX. stoljeća, čime se nastoji dati prinos sintezi Babićevih stilističkih promišljanja hrvatskoga jezika u njegovim raznolikim funkcijama, posebice kroz prizmu dinamičnoga odnosa spram normi standardnoga (književnoga) jezika u književnoumjetničkoj uporabi.

prof. dr. sc. u naslovnom izboru Amir Kapetanović
znanstveni savjetnik u trajnom izboru

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje / HAZU

amirkape@gmail.com

Babićeva osvrtnja prema povijesti hrvatskoga književnoga jezika

Glavno jezikoslovno područje istraživanja Stjepana Babića nedvojbeno je suvremeni hrvatski standardni jezik, ali on je zarana, već na početku svoje karijere u 60-im godinama prošloga stoljeća, shvatio da je važno za ispravno i potpuno razumijevanje suvremenoga jezičnoga stanja i jezične politike sagledati i osvrnuti se na ključne trenutke jezične prošlosti i putove oblikovanja jezika. Među prve radove u kojima se osvrće na određeni povijesni trenutak hrvatske jezične prošlosti ubraja se rad o Bogoslavu Šuleku (1966.), a potom je u svojim člancima i knjigama nastavio pisati o jeziku slavonskih i dubrovačkih hrvatskih pisaca bliže i dalje jezične prošlosti (npr. Držić, Kašić, Gundulić, Jaić, Čevapović), također o važnim trenucima i razdobljima za razvoj i oblikovanje hrvatskoga jezika (početci hrvatskoga književnoga jezika, hrvatski narodni preporod, Bečki književni dogovor, Novosadski dogovor, komunističko razdoblje). U ovom radu raspravit ćemo o Babićevim razmišljanjima i zaključcima o temama vezanim uz povijest hrvatskoga jezika.

prof. dr. sc. August Kovačec

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

august.kovacec@inet.hr

Stjepan Babić i Zagrebački lingvistički krug

Akademik Stjepan Babić ostavio je dubok trag u hrvatskom jezikoslovlju, kako svojim dugogodišnjim radom na zagrebačkom Filozofskom fakultetu tako i mnogobrojnim lingvističkim znanstvenim i stručnim radovima o hrvatskom jeziku te uredničkom djelatnosti. Široj javnosti osobito je poznat kao jedan od trojice autora Hrvatskoga pravopisa s početka 1970-ih (tzv. „Londonca“, koji je snažno obilježio potonja kretanja u obrani hrvatske jezične samobitnosti), ali je hrvatsku lingvistiku zadužio svojim knjigama, kao što je ona monumentalna o tvorbi riječi u hrvatskome književnom jeziku ili pak Gramatika hrvatskoga jezika (u suautorstvu sa Stjepkom Težakom).

No od sredine 1950-ih akademik Stjepan Babić znatno je pridonio metodološkoj obnovi hrvatske lingvistike svojim zauzetim djelovanjem u radu Zagrebačkoga lingvističkoga kruga (uz Bulcsúa Lászlóa i Radoslava Katičića te druge mlade lingviste) koji je sustavno poticao uvođenje modernih metoda u jezična istraživanja. Stjepan Babić bio je pritom jedan od onih koji su u raspravama insistirali na tome da se moderne metode (ponajprije ženevski i praški strukturalizam, glosematika i dr.) ne prihvaćaju pomodno, nego kritički te da se nastoje pratiti i primjenjivati ponajprije kroz prizmu hrvatskoga jezika. U redovitim raspravama u Krugu (utorkom u 19,00 sati) Stjepan Babić je – uz Lászlóa i Katičića – ustrajno navodio na promatranje strukturalnih i sociolingvističkih posebnosti hrvatskoga jezika. Osim nastavničkim radom na fakultetu, akademik Stjepan Babić svojim predanim sudjelovanjem u radu Zagrebačkoga lingvističkoga kruga bitno je utjecao na mlađe naraštaje hrvatskih jezikoslovaca.

doc. dr. sc. Irena Krumes
Sveučilište u Slavanskom Brodu
ikrumes@gmail.com

‘Standardizacijska propitivanja’¹ Stjepana Babića i odnos prema povijesti hrvatskoga književnoga jezika

Iako je područje jezikoslovnih istraživanja Stjepana Babića dominantno usmjereno k suvremenom hrvatskome jeziku, ipak u svojem bogatom i iznimnom opusu povremeno ulazi i u istraživanja povijesti hrvatskoga jezika. Djela kojima se dotiče te teme uglavnom su usmjerena na istraživanje jezika određenih pisaca, i to najčešće slavonskih pisaca 18. i 19. stoljeća (Velikanović, Jaić, Relković, Čevapović, Marijanović, Ilijašević, Ilić, Badalić...). Prema Ham (2022.) Stjepan Babić kaže da je riječ „o radovima koji su nastajali prigodno za znanstvene skupove o poznatim književnicima“, a ti radovi skupljeni su u knjigu *Hrvatski jezik slavonskih pisaca* (2009.). Ti radovi kao i neke knjige o povijesnom jeziku upućuju da je interes za hrvatski povijesni jezik pronalazio uglavnom 70-tih, a naročito 90-tih prošloga stoljeća. U povijesti standardologije ostat će upamćen po tome što začetak hrvatskoga književnog jezika stavlja duboko u prošlost, u 15. stoljeće.

U radu će se analizirati Babićeva stajališta, argumenti i promišljanja u znanstvenim radovima o piscima kao i u jezikoslovnim djelima u kontekstu standardoloških spoznaja u odnosu na Brozovića, Tafaru, Katičića, a i Ockowu. U radu će se razmatrati i brojni dokazi i potvrde o ispravnosti njegovih stavova o začetcima hrvatskoga književnoga jezika s posebnim naglaskom na kršćansko nazivlje (Stjepan Babić ističe važnost Očenaša u Vrančićevu rječniku 1595.).

¹ Standardizacijska propitivanja označena su u naslovu rada polunavodnicima jer se misli na istoimenu znanstveni rad Branke Tafre pod nazivom *Standardizacijska propitivanja u kojem iznosi svoje stavove o standardizaciji hrvatskoga jezika i povijesti standardoloških istraživanja u Hrvatskoj*.

Mile Mamić, sveučilišni profesor u miru

Zadar

mile.mamic@zd.t-com.hr

Poj i pjev, pojati i pjevati, pojka i pjesma, pojac, pjesnik i pjevač

Autor donosi zanimljivu raspravu o pitanju tvorbenosti riječi pjesnik u kojoj je sudjelovao učenik petoga razreda osnovne škole u Zadru tvrdeći da bi prema *pjesma* trebalo biti *pjesmik*. Tako se je činilo i autoru. Babićeva Tvorba riječi ... ima drukčije, ali je akademik Babić nakon nekoliko dana rekao: „Znaš, Mile: Mali je u pravu!“ To je pitanje potaknulo autora da istraži etimologiju, povijesni razvoj i suvremeno stanje riječi *poj* i *pjev*, *pojati* i *pjevati*, *pojka* i *pjesma*, *pojac*, *pjesnik* i *pjevač*. Jasno se pokazuje da je sve to od indoeuropskoga korijena *poi-*, što nalazimo i u grčkom *ποίησις*: stvaranje; pjesništvo. Prijevojem od toga korijena nastaju drugi različiti likovi. Različitim izgovorom glasa *jat*, oni se umnožavaju. Što se tiče riječi *pjesnik*, autor ističe da je u starijem hrvatskom jeziku bila dominantna riječ *pjesan* (*pisan*, *pesen*), genitiv jednine *pjesni* (*pisni*, *pesni*). Od genitivne osnove te riječi *pjesn-* sufiksom *-ik* nastala je tvorenica *pjesnik*. Kad je prevladala riječ *pjesma*, riječ *pjesnik*: onaj koji piše pjesme prestala je biti tvorbena riječ.

prof. dr. sc. Ivan Marković
Filozofski fakultet u Zagrebu
ivan.markovic@yahoo.com

O narodnoj epici u hrvatskoj gramatici

Odabir korpusa primjerâ važan je korak u izradi svake gramatike jer – između ostaloga – mnogošta govori o autorovim i deskriptivnim i preskriptivnim stavovima te nakanama glede književnojezične norme. Primjeri iz narodne epike crpeni iz djela Vuka St. Karadžića pronalazili su svoj put do najvažnijih hrvatskih gramatika u 19. stoljeću (Vjekoslav Babukić, Adolfo Veber Tkalčević), ali nisu prevladavali. Od prijelaza 19./20. stoljeća s gramatikama tzv. hrvatskih vukovaca (ponajprije Tome Maretića) primjeri iz narodne epike počinju zauzimati dobar dio sintaktičkoga prostora pa se npr. oranje Kraljevića Marka i zidanje Ravanice ili zidanje Skadra provlače opisima hrvatske sintakse sve do 21. stoljeća. Gramatika Ivana Brabca, Mate Hraste i Sretena Živkovića (1952., 1954.) dodala je tom sloju politički obojene primjere narodnooslobodilačke borbe i socijalizma. U tom kontekstu gramatika Stjepka Težaka i Stjepana Babića (1966.) bila je prekretnica: lišena primjera iz narodne poezije i eksplicitnih političkih parola, okrenula se primjerima iz pisane, i to novije hrvatske književnosti. U svoje doba to je također bilo implicitno iskazivanje normativnoga, pa i političkoga stava. U izlaganju će se pokazati kolik je bio taj skok u odabiru korpusa (skok s junaštva Kraljevića Marka i pouka Josipa Broza na pripovijetku Mor Đure Sudete). Početna je pretpostavka da je posrijedi oštar rez u poimanju onoga što je hrvatski jezik zapravo i kako ga valja opisivati.

prof. dr. sc. Ranko Matasović
Razred za filološke znanosti HAZU, Zagreb
rmatasov@ffzg.hr

Postoji li u hrvatskome glagolski prefiks *ko-*?

U svojoj monumentalnoj Tvorbi riječi u hrvatskom književnom jeziku (Babić, 1986.) Stjepan Babić nije naveo *ko-* kao poseban glagolski prefiks. Međutim, u hrvatskome nekoliko glagola, koji uglavnom znače specifične vrste kretanja, počinje elementom *ko-*, koji je možda moguće smatrati slabo produktivnim prefiksom naslijeđenim iz praslavenskoga. Taj se element pojavljuje, primjerice, u glagolima *kolebati se*, *komešati se*, *koprcati se*, *kotrljati se*, *kovitlati se*, možda i *kovrčati se*. Budući da nije sigurno da je *ko-* u svih tih glagola istoga postanja i funkcije, u ovom se radu istražuje njihova etimologija, kao i dijakronijski i sinkronijski status navedenoga elementa *ko-*. Navode se i neki do sada neuočeni primjeri tvorbe glagola prefiksom *ko-* u hrvatskim dijalektima.

izv. prof. dr. sc. Ana Mikić Čolić
Filozofski fakultet u Osijeku
amikic@ffos.hr

O umanjenicama i uvećanicama u hrvatskom jeziku

U ovome radu, sa sinkronijskog stajališta, opisuje se tvorba umanjenica i uvećanica u hrvatskom jeziku. Budući da su te imenice s obilježenim značenjem dosad u kroatistici opisane uglavnom pregledno u okviru gramatičkih opisa hrvatskoga jezika, pozornost je u radu usmjerena na identifikaciju plodnih sufiksa u tvorbi umanjenica i uvećanica te na njihovo usustavljanje.

Ciljevi su rada sljedeći: prikazati i opisati plodne sufikse u tvorbi umanjenica i uvećanica u hrvatskom jeziku te njihovu tipologiju i, s druge strane, opisati semantičko-pragmatički status umanjenica i uvećanica u hrvatskom jeziku. Naglasak će se, s obzirom na drugi cilj rada, staviti ponajprije na primjere upotrebe umanjenica o kojima se dosad u kroatistici nije pisalo. Naime, primijećeno je da, osim već opisanih značenja umanjenica i uvećanica, one u razgovornom jeziku sve češće imaju i ulogu eufemizama kojima se ublažavaju i prikrivaju društveno nepoželjne i tabuizirane pojave kao u riječima *alkić*, *praksić*, *cugica*, *debelica*.

Dunja Pavličević-Franić, sveučilišna profesorica u miru

Učiteljski fakultet u Zagrebu

dmpfranic@gmail.com

Znanstvena izvrsnost i didaktička umješnost u Gramatici hrvatskoga jezika

Kao mnoga jezikoslovna djela i Gramatika hrvatskoga jezika autora Stjepana Babića i Stjepka Težaka ima svoju povijest. No svim nedaćama usprkos, u osamnaest izdanja i pod različitim nazivima, ta je vrijedna knjiga već pedeset i sedam godina temeljni školski priručnik. Od 1966. godine (1. izdanje, Pregled gramatike hrvatsko-srpskog jezika), do 1973. godine (6. izdanje, Pregled gramatike hrvatskoga književnog jezika) te 1992. godine (7. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Gramatika hrvatskoga jezika) i kasnijih izdanja (ŠK, 2003., 2009., 2016.), upravo ta gramatika pomaže učenicima, učiteljima, studentima, profesorima, ali i svima onima koji traže pomoć pri usvajanju, učenju, poučavanju, izučavanju i uporabi materinskoga nam hrvatskoga jezika.

Riječ je o gramatici nesporno visoke razine znanstvene izvrsnosti koja gramatičnošću nadilazi „priručnik za osnovno jezično obrazovanje“, kako stoji na njezinim koricama. Osim toga, obilježava ju jedinstvena didaktička umješnost, funkcionalnost te jasnoća definiranja jezičnih pojmova, kao i analitičko-sintetički postupci potkrijepljeni velikim brojem primjera. Složene se gramatičke strukture pojašnjavaju sustavno, postupno, zorno i pregledno. Sadržaj prati gramatičku stupnjevitost (glasovi, riječi, rečenica) i rasterećen je svega što u širem smislu ne ulazi u gramatičko područje. Zbog primjerenosti, prohodnosti i razumljiva stila u prezentaciji gramatičke građe, taj priručnik već desetljećima predstavlja *conditio sine qua non* osnovnoškolske i srednjoškolske prakse.

Kako sam zahvaljujući pozivu profesora Babića, bila recenzenticom 7. izdanja (ŠK, 1992.), na što sam i danas iznimno ponosna, za Gramatiku hrvatskoga jezika vežu me posebne uspomene. Knjiga je to koju pamti, poznaje i rabi većina obrazovanih Hrvata, koja je nadživjela svoje autore i postala jezični priručnik za svaku školu, svaki radni stol i svaki dom.

prof. dr. sc. Bernardina Petrović

Filozofski fakultet u Zagrebu

bernardina.petrovic@ffzg.hr

Leksikografski rad Stjepana Babića

Stjepan Babić u kroatističkoj je struci i široj javnosti prepoznat ponajprije kao autor pravopisnih i gramatičkih priručnika, no jedno je mjesto u njegovu respektabilnom opusu, značajno i zanimljivo, ipak izmaknulo pozornosti – njegov leksikografski rad koji obaseže dovršen i nedovršen dio. Dvršenim Babićevim leksikografskim naporima pripada školski leksikon Jezik (1963.) i Rječnik kratica (2007. u suautorstvu s Milenom Žic Fuchs), a nedovršenim projekt Hrvatski rječnik (1990. – 1996.). U izlaganju će se propitati sadržaj i struktura Babićevih dovršenih i nedovršenih leksikografskih napora, analizirati rješenja u objavljenim i neobjavljenim leksikografskim priručnicima i prikazati njegov doprinos leksikografskomu opisu hrvatskoga jezika.

izv. prof. dr. sc. Dubravka Smajić

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

dsmajic@foozos.hr

Zašto je akademik Stjepan Babić jedan od najvećih hrvatskih jezikoslovaca

U radu se ukratko iznosi životopis akademika Stjepana Babića, a potom se govori o onome što Babića čini ne samo znamenitim nego jednim od najvećih jezikoslovaca našega doba te velikim borcem za hrvatski jezik i njegovu normu. U radu se obrazlaže važnost i vrijednost njegove normativne gramatičarske i pravopisne djelatnosti. Posebno se rad osvrće i na jezično savjetništvo kao jedan od iznimno vrijednih dijelova Babićeva jezikoslovnoga rada te na njegov prinos prikazu i ocjeni djelovanja hrvatskih vukovaca. Donosi se bibliografija Babićevih jezikoslovnih knjiga.

doc. dr. sc. Tomislav Stojanov

Honorary Visiting Research Fellow

University of Nottingham

tstojan@gmail.com

tomislav.stojanov1@nottingham.ac.uk

Stajališta i vjerovanja govornika hrvatskoga jezika o vlastitom jeziku i aktualnim sociolingvističkim pitanjima

U sklopu projekta SPELLFLICT (2021. – 2023.), koji se izveo na sveučilištu u Nottinghamu s ciljem proučavanja pravopisne standardizacije u bosansko-me, crnogorskome, hrvatskome i srpskome, provelo se anketno istraživanje s ukupno 168 pitanja u 2022. u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji na uzorku od 2000 govornika, čijih pet demografsko-kvotnih kriterija odgovaraju zadnjim dostupnim popisima pučanstva. U izlaganju će se dati pregled metodološke osnove istraživanja i predstaviti dio anketnih ishoda koji se odnose na ispitanike iz Republike Hrvatske, a koji su svoj jezik prepoznali kao hrvatski (N = 490). Anketni dio za Republiku Hrvatsku sastoji se od 44 pitanja i uključuje, osim očekivanih upita o jezičnom identitetu (purizmu, preskriptivizmu, odnosu prema drugim srednjojužnoslavenskim jezicima itd.), i brojna druga aktualna pitanja čiji odgovori mogu poslužiti za daljnja kroatističko-kroatološka, jezičnopolitička, sociolingvistička, sociološka, politološka i druga istraživanja. Među tim osobito zanimljivim i recentnim temama izdvajaju se odgovori hrvatskih govornika o bunjevačkom jeziku, pitanju nacionalnog nasljeđa starije dubrovačke književnosti, nove podjele južnoslavenskih jezike u preporučenim školskim udžbenicima za srpski jezik u Srbiji, odnosno o jezičnom zakonodavstvu za hrvatski jezik.

prof. dr. sc. Jasna Šego
Sveučilište u Slavonskom Brodu
jsego@unisb.hr

Razmišljanja o Bogu i patnji – uporišta Babićeve duhovne autobiografije

Djelo akademika Stjepana Babića *Razmišljanja o Bogu i patnji* nevelika je knjižica od stotinjak stranica koja obuhvaća izabrana poglavlja njegove duhovne autobiografije. Teme su te knjižice patnja, Bog, sloboda, Presveto Trojstvo, Isus, vjera, ljubav, rad, životni smisao, molitva i sl. Babić govori kao mudrac, produhovljeni čovjek, čovjek vjere, jezikoslovac i analitičar svakodnevnih zbivanja. Iako čvrsto oslonjen na katoličku teologiju i veoma upućen u katoličku vjeru, priznaje svoje ograničeno znanje, tj. da su brojna duhovna pitanja za njega i dalje misterij.

Svaki se čovjek pita zašto živi, koji je smisao njegova života, kojim putem ide i koji mu je cilj. Razmišlja o motivima koji ga pokreću, o uporišnim točkama i o svojim temeljnim vrijednostima. Životno je uporište akademika Stjepana Babića katolička vjera; usisao ju je s majčinim mlijekom, duboko je u nju uronjen, iz nje promišlja život, vjeri se uvijek vraća. Babiću je Bog blizak, vedar, dobar i pravedan; on mu je oslonac, uzdanica, sigurnost, nadahnuće, poticaj i smisao. Stjepan Babić komunicira riječima čovjeka vjere, mislima nastavnika i mudraca, govorom običnoga čovjeka, analitičnošću jezikoslovca. Autor je iskren, samozatajan, skroman, otvoren i nenametljiv. Brojne tvrdnje potkrjepljuje biblijskim citatima, asocijacijama, mudrostima filozofa i dr. Izraz mu je jednostavan, jasan, precizan, logičan, poetičan i aforističan. Četrnaest crtica iz Babićeve bogatoga životnoga iskustva obojačeno je književnim, biblijskim i teološkim asocijacijama koje pozivaju na promišljanje o svakodnevnoj materijalnoj i duhovnoj zbilji, kao i o pitanjima općeljudskoga značenja.

doc. dr. sc. u naslovnom izboru Vlatka Štimac Ljubas

Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, Zagreb

Sveučilište Sjever, Varaždin

vlatka.stimac@lzmk.hr

Egzonimi – na putu prema e-leksikografiji

U članku se ponajprije s leksikografskoga gledišta analizira tema egzoni-
mije i hrvatskih egzonima. Navode se dosadašnji popisi hrvatskih naziva za
strane toponime te kriteriji prema kojima su obrađeni, s posebnim osvrtom
na Hrvatske egzonime I. i II. Leksikografskoga zavoda „Miroslav Krleža“
zajedno s mrežnim izdanjem, a gdje je osnovno motrište na egzonime – geo-
grafsko. Donose se mogućnosti opisa s jezičnoleksikografskim polazištem i
načini obrade egzonima u (dosadašnjim) općejezičnim rječnicima. Cilj je rada
izrada rječnika egzonima u koji bi se (moguće) uključila i strana vlastita imena.
Tomu bi rječniku samo dijelom prethodilo, ili ga slijedilo, mrežno izdanje s
jednom od funkcija sudjelovanja korisnika u stalnome praćenju suvremene
jezične zbilje, usavršavanju i dopuni imenskih popisa i njihove obradbe.

doc. dr. sc. Vice Šunjić
Sveučilište u Zadru
vsunjic@unizd.hr

Stjepan Babić u prosudbi izvandomovinske jezikoslovne kroatistike

U radovima hrvatskih kroatista izvan Hrvatske u razdoblju nakon Drugoga svjetskog rata uz nekoliko često spominjanih domovinskih jezikoslovaca, posebno se ističe ime akademika Stjepana Babića. Pišući o važnim jezikoslovno kroatističkim temama i razvojnom putu hrvatskoga jezika u ne baš sklonim mu sociolingvističkim i sociopolitičkim vremenima vladavine komunizma u drugoj Jugoslaviji, hrvatski su se kroatisti izvan Hrvatske gotovo uvijek pozivali na jezikoslovna promišljanja akademika Stjepana Babića. U radu ćemo izdvojiti neke jezikoslovne radove izvandomovinskih kroatista poput Krste Spalatina, Vinka Grubišića, Branka Franolića i dr. ekscerptiranih iz poslijeratnih emigrantskih periodika poput Hrvatske revije, Nove Hrvatske, Journal of Croatian Studies, svjetskih lingvističkih časopisa i autorskih knjiga hrvatskih kroatista izvan Hrvatske. Većina je tih radova nastajala istovremeno, odnosno paralelno s radovima hrvatskih jezikoslovaca u domovini u drugoj polovici 20. stoljeća. Posebno ćemo se osvrnuti na reakcije hrvatskih kroatista izvan Hrvatske nakon što su u emigraciji objavljeni *Hrvatski pravopis* 1972. godine, popularno nazvan Londonac i Pregled gramatike hrvatskoga književnog jezika 1974. godine, u kojima je akademik Babić bio jedan od suautora. Kao izvor poslužit će nam i sačuvana pisana korespondencija akademika Stjepana Babića i Vinka Grubišića.

dr. sc. Ante Žužul
Školska knjiga, Zagreb
ante.zuzul@skolskaknjiga.hr

Stjepan Babić – general hrvatskoga jezika

U radu se pobliže opisuje plodna suradnja Stjepana Babića, autora presudnih djela hrvatskoga jezikoslovlja, i izdavača tih djela, Školske knjige u Zagrebu. Iznose se hrvatskoj javnosti nepoznate činjenice i okolnosti o suradnji Stjepana Babića, Milana Moguša, Božidara Finke, Ljudevita Jonkea, Radoslava Katičića, Dalibora Brozovića, Stjepka Težaka i Tomislava Ladana kao autora, recenzenata i suradnika Hrvatskog pravopisa i Gramatika izdanih u Školskoj knjizi u trenutcima kada su se odlučivala načela hrvatske pravopisne norme. Ta se suradnja postavlja u širi kontekst političkih zbivanja u Hrvatskoj za hrvatskoga proljeća i nakon demokratskih promjena i uspostave Republike Hrvatske. Jezik je bitno pitanje nacionalnog interesa i temeljna odrednica nacionalnog identiteta pa stoga svako nasilje, improvizacija i igra politike s jezikom može prouzročiti nesagledive štete, što nam je već bezbroj puta povijest pokazala. Na tom se tragu govori o nasilnom političkom upadu 2013. tadašnjega Ministarstva znanosti i obrazovanja u hrvatski jezik, napose pravopis. Ističe se jezikoslovna širina i odlučnost Stjepana Babića kada je o normi hrvatskoga jezika riječ, kao i potpuna potpora Školske knjige kao izdavača Hrvatskog pravopisa, ali bliskog Babićeva suradnika.

Nagrada Stjepana Babića

Na ovim prvim Danima Stjepana Babića ustanovljuje se i dodjeljuje Nagrada Stjepana Babića uspješnom mlađem jezikoslovcu, ponajprije kroatistu, ali širokoga znanstvenoga i kulturnoga obzora.

Nagrađenika predlaže Vijeće Danâ Stjepana Babića, a Nagradu dodjeljuje Općina Oriovac.

Ovogodišnji je nagrađenik doc. dr. sc. Igor Marko Gligorić.

Obrazloženje nagrade

Kroatist i jezikoslovac doc. dr. sc. Igor Marko Gligorić rođen je 26. srpnja 1989. u Slavonskomu Brodu, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završio je jednopredmetni studij kroatistike 2011., dvopredmetni studij hrvatskoga jezika i književnosti te lingvistike 2013., doktorski studij 2017. U znanstveno-nastavno zvanje docenta izabran je 1. srpnja 2023. Iako ima samo trideset i četiri godine, vrlo je aktivan i svestran kroatist koji svojim znanstvenim, stručnim i nastavnim radom djeluje u Hrvatskoj i inozemstvu. Stručno se usavršavao u Njemačkoj, Poljskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu. Služi se engleskim (C1), njemačkim (B2), španjolskim (B2), francuskim (A2), slovačkim (A2), talijanskim (A1). Odlikuje ga svestranost kao rijetko kojega mladoga kroatista.

Stekao je nastavničko iskustvo u osnovnoj školi (2013., 2014. – 2016.). Od 2016. bio je zaposlen kao asistent, a od 2018. kao poslijedoktorand na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku (Slavonski Brod), gdje je izvodio kolegije uglavnom iz standardnoga hrvatskoga jezika te komunikologije i metodike jezika. Bio je (su)mentor u četiri diplomatska i sedam završnih radova. Oblikovao je i uveo tri kolegija na poslijediplomskome stručnome studiju.

Od 2019. do 2023. bio je poslijedoktorand na Odsjeku za kroatistiku pri Katedri za hrvatski standardni jezik Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Izvodio je kolegije iz hrvatskoga standardnoga jezika i opće lingvistike. Pod nositeljstvom je oblikovao jedan kolegij u pred-

loženim reformiranim programima. Bio je sumentor u jedanaest diplomskih i završnih radova. Od 2019. izvodi nastavu u Zagrebačkoj slavističkoj školi, u kojoj je bio tajnik, član Stručnoga vijeća i Uprave Zagrebačke slavističke škole. Bio je gostujući predavač na Odjelu za filologiju i strane jezike u Poljskoj i na Slavistici u Njemačkoj.

U svojem istraživačkomu radu usmjerio se na veći broj kroatističkih tema, najviše iz područja hrvatskoga standardnoga jezika i njegove gramatike. Glavno je područje njegova znanstvenoga bavljenja hrvatski standardni jezik, njegova gramatika i semantika, posebno vrsta riječi, i to tzv. malih riječi, uzvika i veznika. Teorijska podloga ponajprije mu je kognitivnolingvistička i komunikološka. Usmjeren je i na ovladavanje hrvatskim kao materinskim i inim jezikom, na jezični identitet, na uključivanje inojezičnih govornika i dvojezičnost, a bavi se i primijenjenom lingvistikom, poput teškoća pri ranom usvajanju jezika (disleksija i disgrafija). Bavi se i teorijskom lingvistikom, ali i primijenjenom uglavnom na građi hrvatskoga jezika.

Vrlo je marljiv i plodan. Objavio je čak sedamnaest knjiga, od kojih su dvije u međunarodnomu suizdanju (Austrija, Njemačka). Od toga je u jednoj znanstvenoj knjizi sam autor, u drugoj suautor i suurednik, suautor dviju stručnih, od kojih je jedna najopsežniji rječnik hrvatskoga jezika. Ostalih deset čini sedam gimnazijskih integriranih udžbenika hrvatskoga jezika i književnosti s radnim priručnicima i tri priručnika za nastavnike. Objavio je dvadeset i jedan članak u časopisima, zbornicima i knjigama hrvatskim i inozemnim, od toga jedanaest u stranim (Novi Sad, Subotica, Sofija, Beč, Helsinki, Mostar, Tuzla) ili međunarodnim publikacijama. Napisao je i trinaest prikaza.

Predstavio je radove na dvadeset i četiri znanstvena ili stručna skupa. Jedno je od njih pozvano predavanje na znanstvenomu skupu u inozemstvu (Freiburg), a tri pozvana predavanja na domaćim stručnim ili/i znanstvenim skupovima. Pet je izlaganja održao u inozemstvu. Sudjelovao je u organizaciji šest međunarodnih znanstvenih skupova, na jednomu kao predsjednik Organizacijskoga odbora. Suradivao je u četirima znanstvenim projektima i dvama sveučilišnim i stručnim projektima (prijenos znanja, povezivanje s društvenom zajednicom). Godine 2012. bio je suradnik na znanstvenomu projektu Zavoda za lingvistiku izrade hrvatskoga WordNeta. Recenzirao je

udžbenik za hrvatsku nastavu u inozemstvu, ukupno deset radova i rezultate projekta.

Institucijski je vrlo aktivan: bio je član Radne skupine za procjenu metodičkih preporuka iz predmeta Hrvatski jezik, sudjelovao je u reformi studijskih programa Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te u izradi Samoanalize pri reakreditacijskome postupku studijskih programa. Bio je nadzornik provedbe državne mature Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Iznimno je aktivan i u popularizaciji znanosti: sudjelovao je u četrnaest različitih vrsta aktivnosti (bar četrdesetak pojedinačnih djelatnosti) u Hrvatskoj i inozemstvu: predavanjima, osmišljavanjima, organiziranjima ili sudjelovanjima osobno ili priložima na televiziji, radiju ili mrežama, poglavito o hrvatskomu jeziku. Član je Hrvatskoga filološkoga društva te je član Matice hrvatske, gdje je i pročelnik Odjela za jezikoslovlje od 2021., a sudjeluje u radu na Zakonu o hrvatskome jeziku Matice hrvatske.

Podatci o znanstvenoj djelatnosti predloženika dostupni su na mrežnoj stranici CroRIS – CroSBI na poveznici <https://www.croris.hr/crosbi/searchByContext/2/33399>.

Dakle, doc. dr. sc. Igor Marko Gligorić u dvanaest je godina nakon prvostupništva svojom cjelokupnom djelatnošću stekao vrlo bogato i raznoliko iskustvo rada u struci: znanstveno, stručno i nastavno u Hrvatskoj i inozemstvu. Zbog različitih je vidova svoje djelatnosti zaslužio da kao istaknut mladi kroatist bude prvi dobitnik Nagrade Stjepana Babića.

Zrinka Jelaska

Organizatori

Općina Oriovac i Hrvatsko filološko društvo – Časopis Jezik

Pokrovitelj

Razred za filološke znanosti HAZU

Suorganizatori (donatori i sponozori)

Filozofski fakultet u Osijeku

Filozofski fakultet u Zagrebu

Sveučilište u Slavanskom Brodu

Matica hrvatska u Zagrebu

Matica hrvatska u Slavanskom Brodu

Školska knjiga u Zagrebu

Brodsko-posavska županija

Grad Slavonski Brod

Vijeće Danâ Stjepana Babića

Predsjednica

Sanda Ham

Članovi

Mario Grčević

Nataša Bašić

Dubravka Smajić

Ljubica Josić

Zrinka Jelaska

Irena Krumes

ISBN 978-953-296-197-3